

Benefika barnreverser

av stadsfogde Sten Sjöholm.

Av alla sätt att förbruka pengar är att betala skatt med dem det sämsta. I det påståendet ligger en allmänt omfattad och i deklarationstider särskilt akut uppfattning innesluten. Oavsett skattetryck och politiska system vill var och en betala i skatt endast det oundgängligen nödtvungna. Inte ens den mest nitiske taxeringsnämndsordförande kan annat än dela denna önskan. Så länge de skattskyldigas jakt efter skattelindringsförmedlande avdrag håller sig inom lagens och hederns områden saknas anledning till annan reaktion än ett kallt och nyktert bedömande av huruvida inte deklarerans uppfinningsrikiedom möjligen skjutit alltför friska skott och om det inte vore välbetänkt att sticka en avvikelens pinne i det hjul som snurrar för avdrag, avdrag, avdrag...

Att den där pinnen kan bli aktuell när fråga är om de s. k. benefika barnreverserna är tydligt nog. En benefik barnrevers konstituerar ett avdrag för avdragets egen skull. Person i besittning av dels barn dels penningar i någorlunda myckenhet framtager penna och papper och förklarar sig vara skyldig barnet eller ännu bättre barnen ett belopp vid vars utskrivande många siffror åtgår. Ränta utfästes efter procentsats som avslöjar ett generöst sinnelag. Barnet tackar — om dess ålder så medgiver — och tar emot och underkastar sig villigt omaket att i sinom tid upprätta och avlämna allmän självdeklaration.

Principen i svensk skattelagstiftning är att var och en skattskyldig skall betala skatt efter förmåga. Personer med samma skatteförmåga skall betala skatt med samma belopp. Det är taxeringsnämndernas uppgift att tillse att så i möjligaste mån kommer att ske. I denna uppgift ingår att avvisa försök från deklarerans sida att i skatteflyktande syfte med för ändamålet konstruerade medel pressa skatteförmågan nedåt.

Ingen torde med fog kunna bestrida att de benefika barnreverserna skrivas ut för att bereda utfärdaren skattelindring. Här ligger deras enda förnuftsmässiga motivering. Vore det inte under sådana förhållanden rimligt att bedöma vederbörandes skatteförmåga sådan den framträder innan reverstransaktionen inter familias utövar sin verkan? Vore det framför allt inte en ganska gällt skriande orättvisa mot åtskilliga andra skattskyldiga att grunda bedömningen på läget efter det att skuldebrevet ifråga verkat i sitt tillämnade syfte? Bara ett litet exempel: Man kan tänka sig en familjeförsörjare som i omtanke om sina barns framtid låter livförsäkra sig och sin hustru. Hans inkomstförhållanden säger honom att hans kvarlåtenskap när den tiden är inne icke skall bereda botredaren mycket bekymmer. För att barnen icke skall barskrapade kastas ut i en krass och ogästvänlig värld erlägger han årligen livförsäkringspremier till betydande belopp — i för-

hållande till inkomsten måhända alltför betydande belopp. Utgiften minskar i hög grad hans förmåga på det ekonomiska planet, däribland ock hans skatteförmåga. Taxeringsmyndigheterna medger honom avdrag med en ringa del av vad han verkligen givit ut. Han behandlas ganska hårt, hans hedervärda förtänksamhet om barnens framtida öden blir inte föremål för någon uppmuntran från skattemyndigheternas sida. Men... om min ekonomiska status tillåter mig att trygga mina barns framtid på det enklare sättet att jag förklarar mig vara skyldig dem vissa angivna belopp då kan jag med friskt mod göra avdrag i min självdeklaration och förlita mig på att avdragsyrkandet skall vinna bifall. Vad jag utfäster är visserligen ingenting annat än en försäkran som, oavsett reversen och dess innehåll, i sinom tid dock skulle komma att infrias genom vad som finnes stadgat i lagen om arv. Sålunda: en skuldsedel utan reellt innehåll skall grundlägga en avdragsrätt som förmenas en försäkringstagare som fullgör en ur såväl moraliska som samhälleliga synpunkter högst hedervärd prestation. Därtill kommer att försäkringstagaren — såsom ovan antytts — verkligen kännbart förlorar förmåga att erlägga skatt; premierna är utbetalda till försäkringsanstalten och medlen

därigenom förlorade för begagnande till andra ändamål. Reversförfattaren däremot erlägger räntebeloppet till sitt eget barn, pengarna finns i de flesta fall (och de fall som bedömas välvilligast av taxeringsmyndigheterna!) intakta hos barnet; vid påkommande betryck kan fadern förväntas kunna påräkna pekuniärt bistånd av fordringsägaren-barnet till skattens likviderande; barnets skyldighet därvidlag synes vara ytterligt välgrundad.

Än vidare: Får inte hela taxeringsförfarandet något nära nog groteskt över sig så länge det lägges ned mycken möda på att åstadkomma millimeterrättvisa vid avdrag för spåravagnsresor och slitning av cykel under det att tusenlappar och miljoner flyktar bort från deklarationerna för flyktens egen skull? Detta är varken rimligt eller rättvist. Det medverkar näppeligen till att göra taxeringen till vad den framför allt bör vara: Likformig. Det finns därför ytterst goda skäl till att med största tillfredsställelse hälsa de beslut i ärenden av här berört slag som prövningsnämnden för Stockholms stad fattat (Skattenytt 2/1953.) Det gäller för taxeringsmyndigheterna att inte tappa verklighetsinnet ens inför anblicken av de mest anslående alstren av fantasiens och skattetänkandets sköna konster.